

Fariges jor, fin der bime do, hot Eich insere gewesene farsitzer fin FFÖ, der vereinigung fin die ueberlebende die Vernichtung, Tobias Rawet, ongefangen sain raide mit intz uebergeiben a grues oif yiddish. Tobias geherrt zi die erste generatzje, di voz sei hoben allain mitgemacht di gehenne in uebergeleibt. Ich, Ich bin do geboiren, meine gottsheiligen elteren zinnen do gekommen fin Poilen noch di milchomme, ich geheir tzi die zweite generatzje in Ich hob oichet, woit ich gesogt, uebergeleibt, a dank meine elteren. In man frohs in mane, inzere beide kinder, di dritte generatzje, hoben oichet uebergeleibt, in zeire kinder sind ueberleibende, in asoi weiter broicht min inz wos mir leiben a dank sei, mir brochen intz sich oichet ze bezeichennen vie ueberleibende. Dehr woz hot gewollt leigen intz mit indzer sprach in kaivers arein, in voz hot kimat gelingen damit, ehr is jetzt seit finevesachzig johr nisht meer do ober intz, intz leibt men noch. In a poor fin intz redder mir noch mammeloshen, a scheine dank.

Mina vänner, på samma sätt som vid förra årets högtidlighållande av Förintelsens minnesdag, då min föregångare, föreningens dåvarande ordförande Tobias Rawet inledde med en hälsning på Jiddish gjorde jag nu på samma sätt. Tobias tillhör den så kallade första generationen de som var med om och överlevde Förintelsen. Men även jag och våra barn, och deras barn, >Vi alla är vi överlevare, överlevande och judar och några bland oss talar fortfarande Jiddish.

Vi är här ikväll med anledning av att det idag är 65 år sedan befrielsen av dödslägrät Auschwitz den 27 januari 1945. Detta datum har nu av FN och av många länder anammats såsom en Förintelsens Minnesdag och över hela världen träffas man idag under värdiga former för att högtidlighålla årsdagen, sörja och minnas sina mördade familjer och anförvanter, tända ljus, lägga stenar vid förintelsemonument och liknande ceremonier.

Vi överlevande, tänker på deras kvalfyllda slut och på vad vi och hela världen gått miste om: Konstnärer, vetenskapsmän, filosofer, artister, författare, rabbiner, 6 miljoner världar, och alla dessa vackra änglar, 1,5 miljoner oskyldiga barn, framtiden, som togs ifrån oss, som brann inne...

65 år efter Auschwitz befrielse finns inte många överlevande från Förintelsen av naturliga skäl kvar i livet och bland de som ändå är överlevande finns det knappast någon enda som inte än idag brottas med sina minnen och mardrömmar från den tiden. Ingen gick ur Förintelsen utan skador, kroppsliga så väl som själsliga, ingen. De överlevande blir allt färre med åren. Hur många här ikväll var med om Förintelsen, räck upp en hand, upp med en hand. Inte många. (c:a 30)

Historien om våra offer, kval och plågor under Förintelsen är inte enbart av internt interesse för oss judar i Sverige och världen. Hela samhället, vi alla, måste vara uppmärksamma. Närhelst främlingshat och rasism dyker upp, måste och ska varningsklockor ljuda på alla nivåer. Därför är det också så viktigt att våra valda företrädare, Sveriges politiker, just nu visar rak rygghållning och gemensamt uttrycker sitt fördömande när främlingsfientliga yttringar och partier, såsom Sverigepartiet söker vinna gehör för sina förhatliga tankar vid de kommande valen. Vi här ikväll vet vad följderna kan bli, Nazistpartiet blev faktiskt invalt i demokratisk ordning i Reichstag i Berlin vad som sedan hände vet vi...

Föreningen Förintelsens överlevande, FFÖ, uppstod för 15 år sedan som en spontan reaktion på de vågor av antisemitism och Förintelseförnekande som **då** ven genom Sverige. Som mest hade föreningen c:a 1000 medlemmar i Sverige, idag har antalet sjunkit till c:a 450 och antalet decimeras naturligt med varje år som går. Föreningen var och är en intresseorganisation för överlevande och bevakar bland annat sina medlemmars intressen gentemot myndigheter både i Sverige och i utlandet.

FFÖ var också initiativtagare och finansieringsansvariga för tillblivelsen av Stockholms Minnesmonument över Förintelsens offer här utanför som invigdes av hans Majestät Konungen för 12 år sedan och som rönt och röner stort interesse och uppskattning.

Sin viktigaste uppgift utför dock alltså FFÖ genom sin ögonvittnes verksamhet.

Allt sedan föreningen bildades har överlevande frivilligt tagit på sig den svåra uppgiften att i skolor, föreningar och institutioner vittna om sina egenupplevda händelser under 2:a världskriget. Enligt våra grova beräkningar har mellan 500 000 och kanske så många som 1 000 000 ungdomar och vuxna åhört våra medlemmars och andra överlevandes personliga vittnesmål i alla sina skakande detaljer. Dagligen får vi telefonsamtal från hela landet med begäranden om att få besök av och höra en ögonvitnesskildring från Förintelsen. Tobias Rawet, vår tidigare ordförande är t ex i kväll uppe i Boden och talar i skolor för 6 klasser och på museet. Jag är säker på att dessa ögonvittnen det senaste decenniet i skolorna, fungerat som ett effektivt vaccin mot nya vågor av antisemitism och främlingshat. Kan Förintelsen hända igen? Ja, det kan den om vi inte lär ut hur den uppstod och vad man måste hålla ett vakande öga på. Vi har alla ett ansvar att bära, vi måste lära våra barn att visa respekt, kärlek och ta ansvar för den främmande bland oss.

Den stora frågan vi dock nu ställer oss är:

Vad gör vi i framtiden? Vad kan någonsin så effektivt som ögonvittnena förmedla och beröra åhöraren om det som hände? De fåtal som fortfarande reser land och rike runt och berättar är mycket hårt uppbokade, hur länge till kommer de att orka och vad och vilka skall i framtiden komma istället? Vad kan samhället göra för att hjälpa?

Vi menar att framförallt är det viktigt att se till att studier av Förintelsen i framtiden blir en obligatorisk del av historieundervisningen för 9:e klassarna, att pedagogiska läroböcker produceras, jag återkommer till detta om ett ögonblick, men även att komplettera de rena fakta uppgifterna med en emotionell dimension, genom att dokumentära och bra spelfilmer såsom t ex Schindlers list, Pianisten eller den nya filmen Irena Sendlers barn gratis ställs till skolornas förfogande för att komplettera historieundervisningen om Förintelsen.

Filmen om den polska kristna sjuksköterskan Irena Sendler som ur Warszawas ghetto, smugglade ut och räddade c:a 2500 unga barn är en nygjord sann, verklighetstrogen film som dokumenterar hennes hjältemod. Ett av de barn hon lyckades rädda, är för övrigt kassör i

FFÖ, bor i Stockholm och bland oss här ikväll i Synagogan. FFÖ kommer i vår att i ett samarbete med Internationellt Kulturforum arrangera specialvisningar av denna gripande sanna skildring av hennes hjältemod och styrka. Närmare information kommer att lämnas i Tachles och genom Judiska Församlingens hemsidor, missa inte det tillfället.

Just nu håller Skolverket på med att ta fram förslag till en ny studieplan i historia. Studieplanen utgör sedan rättesnöre för historielärarna runtom i landet om vad och vilka händelser i den mänskliga historien man skall undervisa i under grundskolans mellan- och högstadie. Vi, och andra goda krafter har skrivit in till Skolverket under remissrundan och uttryckt synpunkter och försökt påverka den nya planen och det tycks just nu i alla fall som om det krav på obligatorisk specialundervisning om Förintelsen som FFÖ framfört kommer att tillgodoses.

Vi satsar också resurser på att dokumentärfilma de överlevande som fortfarande åker i skolorna för framtida användande. Likaså har vi startat en verksamhet där en person ur 2:a eller 3:e generationens överlevande berättar sin mors eller fars eller mormors historia. Runtom i världen pågår just nu försök med olika pedagogiska metoder att berätta om Shoah för kommande generationer när de som faktiskt överlevde ej längre kan vittna själva.

Av bitter bitter erfarenhet vet vi alla här, hur tunn civilisationens hinna tycks vara. Rwanda, Darfur, Kosovo är namn som inger kalla kårar, så att hysa överdriven optimism om framtiden är farligt. Även om man kan fundera på om det är vi som själva skall ta striden och inte samhället så får arbetet mot antisemitism och alla former av rasism, i det mångkulturella Sverige, aldrig läggas åt sidan.

Liksom Livia Fränkel här nyss vädjade i sitt fantastiska tal: Vår, och alla kommande generationers absoluta plikt och uppgift är att ihågkomma och minnas våra familjers och förfäders offer och föra informationen om Förintelsen vidare till kommande släkten på det att något liknande aldrig tillåts upprepas. Detta är vårt mål, vårt klara syfte och vårt **löfte** till de som överlevde, och skänkte livet till oss.

NEJ, LIVIA OCH ALLA ANDRA ÖVERLEVANDE; VI GLÖMMER ER ALDRIG.

Varje år delar FFÖ ut ett pris till någon som under året, eller under en följd av år gjort en insats för att förhindra eller uppmärksamma antisemitism och främlingshat. Årets vinnare var inte svår att hitta, nämligen författaren och historiken Paul Levine. Tillsammans med sin medförfattare Stephane Bruchfeld, som redan erhållit FFÖs pris, har Paul Levines intensiva lärobok i skolorna om Förintelsen: ”om detta må ni berätta” rönt en framgång utan dess like i svensk historia och redan erhållit många utmärkelser.

Måhända säger det något om jag avslöjar att denna bok är den tredje mest tryckta och distribuerade boken genom tiderna i Sverige näst efter Bibeln och Icas kokbok av alla böcker. Först avsedd att tryckas i c:a 100 000 exemplar och bara skickas ut på begäran, har den till dags datum på svenska språket distribuerats i osannolika 1,4 miljoner exemplar. I dagarna har den femte omarbetade utgåvan kommit och innehåller ett nyskrivet avsnitt om den Svenska judenheten under 2:a världskriget. Församlingens kansli har lagt ut ett antal ex av den nya utgåvan vid utgångarna för intresserade när ni går ut.

Boken har översatts till 16 språk, bl a arabiska, för övrigt enligt uppgift den enda sanna skildringen av Förintelsen tillgänglig på arabiska. Sammanlagt på alla språk har ”om detta må ni berätta” utkommit i 2,5 miljon exemplar...

Paul Levine, vars ursprung är USA, är den ende lektorn i Sverige i ämnet Förintelsens Historia, har också i dagarna släppt en ny bok betitlad: Raoul Wallenberg-Myth, History and Holocaust. Filosofie doktor och verksam som lektor vid historiska institutionen i Uppsala, och i närvaro av sina 3 barn, får jag be 2010 års vinnare av FFÖs pris i kampen mot rasism och antisemitism: Paul Levine att komma upp och emotta sitt diplom och publikens bifall. Jag tackar för ordet, mina damer och herrar; Paul Levine.

